

**Pääministeri Juha Sipilän muistosanat Presidentti Mauno Koiviston muistotilaisuudessa
25.5.2017 Säätytalossa**

Julkaistavissa puheen päätyttyä noin klo 17

Kunnioitettu rouva Tellervo Koivisto, Mauno Koiviston omaiset,
Herra ja rouva Tasavallan Presidentti,
Saattoväki,
Mina Damer och Herrar,
Excellencies, Ladies and Gentlemen

Hyvät omaiset,

Tuoreesta kokemuksesta tiedän surun olevan hyvin henkilökohtainen asia. Suhtaudumme kaikki siihen eri tavalla. Erityisen tärkeää on päästä surun keskeltä vaiheeseen, jossa voimme iloita yhdessä vietetyistä vuosista. Uskon teidän olevan kiitollisia rakkaanne pitkästä ja antoisasta elämästä.

Mieltäni lämmitti, että toiveenne muistotilaisuudeksi oli nimenomaan presidentti Koiviston muistoa kunnioittaen valoisa ja eteenpäin katsova.

Arvoisat kuulijat,

Presidentti Mauno Henrik Koivisto kuoli Snellmanin päivänä, suomalaisuuden päivänä. Samana vuonna, jona Suomi juhlii 100 vuoden ikäiseksi ehtinyttä itsenäisyyttään. Presidentti Koiviston elämään tiivistyy itsenäisen Suomen historia.

President Mauno Henrik Koivisto avled på Snellmansdagen, som är finskhetens dag. Han avled samma år som Finland firar hundraårsjubileet av sin självständighet. I president Koivistos liv kristalliseras det självständiga Finlands historia.

Tänään Suomi on yksi maailman menestyneimmistä maista, mitattiin menestystä sitten aineellisella vauraudella, koulutuksen laadulla, onnellisuudella, hallinnon luotettavuudella tai ihmisoikeuksien toteutumisella. Mauno Koivisto on ollut tässä menestystarinassa sekä näkijä että tekijä.

Ihmisenä Mauno Koivisto toteutti suomalaisen unelman. Työläisperheen lapsena hän kävi kansakoulun ja meni sen jälkeen töihin. Talvisodan syttyessä hän hakeutui vain 16-vuotiaana sammutusyksikköön. Jatkosodassa hän puolusti maata jo ase kädessä, viimeksi Lauri Törnin johtamassa 1. divisioonan jääkärikomppaniassa.

Kun aseet vaikenivat syyskuussa 1944, Koivisto kertoo juoksuhaudan reunalla pohtineensa, että täytyy olla jokin muu tapa hoitaa asioita kuin sotiminen. Näin hän tuli tiivistäneeksi rivisotilaana sen ulkopoliittikan linjan, jota Suomen kaikki presidentit ovat sotien jälkeen noudattaneet.

Sotien jälkeen Koivisto meni iltaoppikouluun ja sen jälkeen Turun yliopistoon, missä hän väitteli tohtoriksi vuonna 1956. Lahjakkuus ja määrätietoisuus veivät häntä aina vain vaativampiin

tehtäviin, kaksi kertaa pääministeriksi ja lopulta tasavallan presidentiksi vuonna 1982. Mauno Koiviston elämä on suuri suomalainen kertomus.

Vaikka Mauno Koiviston presidenttikausi päättyi jo 23 vuotta sitten, hänen kädenjälkensä näkyy vahvana tämän päivän yhteiskunnallisessa elämässä.

Ulkopolitiikan johtajana hän luotsasi Suomen varmallalla kädellä kylmän sodan maailmasta Euroopan unioniin.

Sisäpolitiikassa hän edisti vakautta ja kehitystä kohti aitoa parlamentarismia. Hänen presidenttikaudellaan järjestettiin kolmet eduskuntavaalit, joiden jälkeen Koiviston nimittämät hallitukset istuivat koko vaalikauden. Tämä käytäntö on vakiintunut osaksi suomalaista parlamentarismia.

Kuulun poliitikkona eri polveen kuin Mauno Koivisto, joten jätän muistosanoihin tavallisesti kuuluvan luonnearvion piirtämisen hänet lähemmin tunteneille. Totean vain, että Koiviston kirjoittamat kirjat, hänen antamansa haastattelut ja muut julkiset esiintymiset sekä hänet kohdanneiden ihmisten kokemukset todistavat kaikki yhtäpitävästi, että Koivisto oli paitsi korkeasti oppinut myös sivistynyt ihminen sanan syvimmissä tarkoituksessa. Hän oli uskollinen omaksumilleen arvoille. Kodin hengellinen perintö kantoi läpi elämän.

Minulle Koivisto oli ainutlaatuinen yhdistelmä talouden ammattilaista ja ulkopolitiikan osaajaa. Näen edelleen silmissäni ne uutiskuvat lentopallon pelaamisesta, missä joukkueen keski-ikä oli niin korkea, että hirvitti. Silti passit osuivat kohdalleen ja iskut kenttään.

För mig var Koivisto en unik kombination av ett ekonomiskt proffs och en utrikespolitisk expert. Jag ser fortfarande framför mina ögon nyhetsbilderna av volleybollspel, där laget medelålder var skrämmande hög. Det oaktat träffade passningarna rätt och smasharna planen.

Koiviston "fundeerausta" on pidetty joskus vaikeaselkoisena eivätkä kaikki aikalaiset tainneet sitä aina ymmärtääkään. Häneltä on jäänyt kuitenkin monia ytimekkäitä aforismeja. Siteeraan vapaasti muutamia, jotka olen itse havainnut kovin osuviksi:

"Ei pidä yliarvioida kansalaisten kiinnostusta politiikkaan mutta ei myöskään aliarvioida heidän poliittista arvostelukykyään."

Tai

"Politiikka on aina väärää jostakin näkökulmasta."

Ja edelleen:

"Asioilla on taipumus järjestyä."

Näinhän se on.

Eräs Koivistoa pohdituttanut aihe oli yksilön vastuun ja yhteiskunnan vastuun välinen suhde. Tämä teema on edelleen ajankohtainen. Koivisto lähestyi aihetta muun muassa taloudellisesti vaikeana aikana 1990-luvun alussa.

Presidentti Koivisto korosti, joskus jopa yleistä mielipidettä vastaan, ettei yksilö voinut kokonaan unohtaa omaa vastuuta itsestään. Hän ei halunnut ongelmien kohdatessa julistaa kansaa syyntakeettomaksi ja muistutti, miten tehottomaksi totaalinen yhteiskunta voi pahimmillaan mennä.

Nuukana miehenä hän myös kantoi huolta nykysukupolven halusta velkaantua tulevien kustannuksella, koska nämä eivät voi äänestää tässä ja nyt.

Se on tärkeä viesti myös tänä päivänä. Pitää muistaa, että on elämää meidän jälkeemmekin. Yhteiskunnallinen valta on aina lainassa, sitä pitää käyttää harkiten ja viisaasti.

Arvoisat kuulijat,

Presidentti Koiviston nuoruudessa suurin osa suomalaisista sai elantonsa metsistä ja pelloilta. 100-vuotias Suomi kurkottaa digitalisaatioon, robotteihin ja keinoälyyn. Koiviston ajattelu siitä, että elämässä on viisasta luottaa siihen, että kaikki menee hyvin, antaa meille tulevaisuususkkoa ja rohkeutta tarttua muutoksen mahdollisuuksiin.

Muistakaamme ja tuntekaamme iloa hänen ainutlaatuisesta elämänkaarestaan ja siitä voimakkaasta jäljestä jonka hän meihin ja suomalaiseen yhteiskuntaan jätti.

Olemme jättämässä jäähyväisiä. Presidentti Mauno Koivisto on poissa. Vaikka hänen myötään päättyy yksi aikakausi, hän elää sydämissämme pitkään. Presidentti Koivisto kulkee suomalaisen unelman airueena.